

REGIONÁLNY
ÚRAD VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V TRENČÍNE

**PROGRAMY A PROJEKTY ÚVZ SR
na rok 2023 a ďalšie roky
obdobie 1.1.2023 – 31.12.2023**

V TRENČÍNE, 26.03.2024

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1 PLNENIE AKČNÉHO PLÁNU PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY (NEHAP V.)

V spolupráci s detskými lekármi RÚVZ Trenčín dlhodobo zabezpečuje odbery pitných vôd z individuálnych zdrojov v oblastiach, ktoré nie sú zásobované vodou z verejných vodovodov. Ich hlavným cieľom je poskytnutie informácii rodičom o kvalite nimi využívanej pitnej vody za účelom znižovania rizika výskytu dojčenskej methemoglobínémie pri jej následnom používaní na prípravu stravy pre dojčatá. V sledovanom období od 01.01.2023 do 31.12.2023 bolo odobratých celkovo 19 vzoriek zo studní v oblastiach, ktoré nemajú prístup k pitnej vode zásobovanej verejným vodovodom. Z uvedených vzoriek bol v 10 prípadoch zaznamenaný prekročený limit nad 10 mg/l a voda nebola doporučená na prípravu stravy pre dojčatá.

1.4. MAPOVANIE PRÍTOMNOSTI BAKTÉRIÍ RODU LEGIONELLA V UBYTOVACÍCH ZARIADENIACH

Pracovníci odboru HŽPaZ v roku 2023 vytipovali vhodné zariadenia a pripravovali podklady v rámci krajskej pôsobnosti na plnenie úlohy s názvom "Mapovanie prítomnosti baktérií rodu legionella v ubytovacích zariadeniach", v ktorých bude v roku 2024 realizovaný odber vzoriek.

1.5. MAPOVANIE AKTUÁLNEHO STAVU VÝSKYTU PESTICÍDNYCH LÁTOK A MIKROPOLUTANTOV V PITNÝCH VODÁCH

V rámci plnenia úlohy zameranej na mapovanie aktuálneho stavu výskytu pesticídnych látok a mikropolutantov v pitných vodách pracovníci odboru HŽPaZ v spolupráci s odborom objektivizácie faktorov životných podmienok, oddelenie odberových skupín, úsek odberu vôd vykonali v sledovanom období podľa pokynov vytipovali a realizovali 10 odberov vzoriek pitných vôd vo verejných vodovodoch, ktoré následne boli zaslané na analýzu na ÚVZ SR. Vyhodnotenie vzoriek a ďalšie pokračovanie úlohy je v riešení. V rámci odobratých vzoriek neboli zaznamenané prekročenia limitných hodnôt pesticídnych látok a mikropolutantov.

Odbor HŽPaZ spolupracuje s Odborom objektivizácie faktorov životných podmienok, Oddelenie odberových skupín, Úsek odberu vôd na plnení úloh:

7.1 Monitoring kvality vôd vybraných lokalít

V roku 2023 (sledované obdobie od 01.01.2023 do 31.12.2023) pracovníci odboru HŽPaZ v spolupráci s Odborom objektivizácie faktorov životných podmienok, Oddelenie odberových skupín, Úsek odberu vôd vykonávali obdobne ako v minulých rokoch monitorovanie výskytu a odbery vzoriek vody na lokalitách s vodou určenou na kúpanie, poprípade v odôvodnených prípadoch aj na vodných útvaroch využívaných väčším počtom obyvateľov na kúpanie. V predmetnom období bolo takto vykonaných celkovo 19 odberov povrchových vôd z priehrad a štrkovísk, v územnej pôsobnosti RÚVZ Trenčín. Ani v jednej z odobraných vzoriek nebolo zistené prekročenie platnou vyhláškou stanoveného limitu buniek cyanobaktérií. V 4 prípadoch bolo zistené prekročenie platnou vyhláškou stanoveného limitu v ukazovateli *Escherichia coli*.

7.2 Kvalita vody a prostredia zdravotníckych zariadení a umelých kúpalísk

V posudzovanom období roku 2023 od 01.01.2023 do 31.12.2023 bolo pracovníkmi HŽPaZ v spolupráci s Odbor objektivizácie faktorov životných podmienok, Oddelenie odberových

skupín, Úsek odberu vôd odobraných celkovo 23 vzoriek, ktorých účelom bolo následne detekovať výskyt baktérií rodu Legionella na umelých kúpaliskách. Výsledky uvedených laboratórnych analýz nedetekovali výskyt baktérií rodu Legionella v žiadnej zo zmienovaných vyšetrených vzoriek.

2. PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO A TOXIKOLÓGIA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Do 31. 12. 2023 bolo vykonaných 652 štátnych zdravotných dozorov (ďalej len „ŠZD“) ukončených záznamom. Výkon ŠZD bol zameraný na sledovanie stavu pracovného prostredia, vrátane rizikových pracovísk, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov, dodržiavanie legislatívnych požiadaviek v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev.

Vydaných bolo 265 rozhodnutí a 100 záväzných stanovísk. Za účelom odstránenia nedostatkov zistených pri ŠZD boli nápravné opatrenia so záväznými lehotami plnenia ukladané priamo do zápisnice pri výkone ŠZD. Boli vydané 3 pokyny za účelom vykonania objektivizácie hluku v životnom prostredí.

V rámci kontroly pracovných podmienok pri výkone ŠZD sme dotazníkovou formou pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov pri práci v 3 organizáciách (6 zamestnancov), hluku v 1 organizácii (9 zamestnancov), azbestu v 4 spoločnostiach (9 zamestnancov), karcinogénnych a mutagénnych faktorov v 2 spoločnostiach (6 zamestnanci).

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Evidenciu rizikových prác sme v priebehu roka na základe ŠZD a meraní aktualizovali a spresňovali v databáze ASTR. V dozorovaných okresoch Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava sme v roku 2023 zaznamenali a vydali 50 rozhodnutí na vyhlásenie, zmenu alebo vyradenie prác z kategórií rizikových prác, z toho boli novo vyhlásené rizikové práce v 8 spoločnostiach.

Celkovo evidujeme v riziku 3 442 exponovaných zamestnancov (z toho 858 žien). V porovnaní s rokom 2022 je to o 166 zamestnancov menej.

Podľa prevažujúcej činnosti najvyšší počet exponovaných zamestnancov je evidovaných v priemyselnej oblasti – 2 740 zamestnancov, z toho 512 žien, čo predstavuje o 147 zamestnancov menej ako v roku 2022.

Druhým najexponovanejším odvetvím je zdravotníctvo a sociálna pomoc, kde evidujeme 401 zamestnancov, z toho 300 žien, čo je o 1 zamestnanca viac ako v roku 2022.

Na treťom mieste je poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov, kde zaznamenávame celkovo 81 exponovaných zamestnancov, z toho 1 žena, čo predstavuje o 13 zamestnancov menej ako v roku 2022.

Podľa druhu a kategórie rizika, najviac zamestnancov evidujeme v riziku hluku – 2 652 (z toho 498 žien). V porovnaní s rokom 2022 je to o 155 zamestnancov menej. V 4. kategórii rizika hluku evidujeme 232 zamestnancov, z toho 19 žien (o 9 menej). V 3. kategórii rizika hluku evidujeme 2 420 zamestnancov, z toho 479 žien (o 146 menej).

V riziku chemických látok a zmesí evidujeme celkom 375 zamestnancov (z toho 40 žien), čo je o 6 zamestnancov menej ako v roku 2022.

V riziku záťaže teplotom a chladom evidujeme celkom 292 zamestnancov, z toho 84 žien, čo je o 26 zamestnancov menej ako v roku 2022.

V riziku expozície biologickému faktoru evidujeme celkom 143 zamestnancov, z toho 111 žien. V porovnaní s rokom 2022 je to o 15 zamestnancov menej.

V riziku ionizujúceho žiarenia evidujeme celkom 83 zamestnancov, z toho 43 žien. V porovnaní s rokom 2022 je to o 2 zamestnancov viac.

V riziku expozície psychickej pracovnej záťaži je evidovaných 36 pracovníkov, z toho 27 žien, čo je o 1 zamestnanca viac ako v roku 2022.

V rámci ŠZD (60) na rizikových pracoviskách boli sledované pracovné podmienky zamestnancov, miera expozície a realizácia opatrení zo strany zamestnávateľov. Súčasťou výkonu ŠZD bola kontrola plnenia povinností vo veci posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu - výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci.

Konzultácie k prešetrovaným podozreniam na choroby z povolania sú v prípade potreby s ostatnými RÚVZ v kraji operatívne realizované telefonicky.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z látok a zmesí klasifikovaných ako toxické

Štátny zdravotný dozor bol zameraný na kontrolu plnenia legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa expozície chemickým látkam a zmesiam v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov, v súlade s európskou chemickou legislatívou v rámci globálneho harmonizovaného systému (GHS), uplatňovali sme zákon č. 67/2010 Z.z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon). Pri výkone ŠZD sme taktiež uplatňovali platnú legislatívu v rámci EÚ - Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a Nariadenie EP a R (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí ako aj všetky ostatné súvisiace predpisy súvisiace s chemickou problematikou.

V roku 2023 bol vykonaný štátny zdravotný dozor spolu v 12 organizáciách, v ktorých sú zamestnanci v rámci svojich pracovných činností exponovaní nebezpečným chemickým faktorom vrátane veľmi toxických a toxických látok a zmesí. Kontroly boli vykonané v 5 poľnohospodárskych organizáciách pri skladovaní pesticídov, v 2 prevádzkach vykonávajúcich povrchovú úpravu kovov, v 2 prevádzkach chemických laboratórií, v 1 prevádzke pri výrobe chladiacej vody v rámci kotolne, v 1 prevádzke pri sterilizácii injekčnej techniky a v 1 prevádzke pri anodizačnej linke brzdových strmeňov. V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov v 3 spoločnostiach, celkovo u 6 zamestnancov. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky závažného charakteru, prípadné drobné nedostatky boli odstránené na mieste počas výkonu ŠZD.

Bolo vydané 1 rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami podľa § 13 ods. 4 písm. h) zákona č. 355/2007 Z. z. pre spoločnosť KONŠTRUKTA-GALVANIZOVŇA, s.r.o., Trenčín, na pracovisku povrchovej úpravy kovov

– galvanizovňa, kde sa pri povrchovej úprave kovov v galvanizovni (Linka galvanického zinkovania) sa používa prípravok s obsahom veľmi toxickú látku dietylen triamin.

Počas výkonu ŠZD boli skontrolované najmä podmienky skladovania a manipulácie s uvedenou veľmi toxickou látkou, taktiež splnenie povinností na zabezpečenie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a s toxickými látkami a zmesami. Skontrolované boli vypracované prevádzkové poriadky z hľadiska ochrany a podpory zdravia pri expozícii zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom. Taktiež všetci zamestnanci, ktorí prichádzajú do styku s nebezpečnými chemickými faktormi, musia byť každoročne informovaní o obsahu prevádzkových poriadkov a o práci s nebezpečnými chemickými látkami a zmesami.

V sledovanom období neevidujeme žiadne mimoriadne ani havarijné situácie týkajúce sa priamo manipulácie s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami, ktoré by si vyžadovali mimoriadne nápravné opatrenie.

V roku 2023 boli zvolané 4 zasadnutia komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a s toxickými látkami a zmesami a bolo preskúšaných 13 žiadateľov. Na základe vzdelania, dĺžky praxe a odbornej prípravy žiadateľov bolo vydaných bez vykonania skúšky pred komisiou ďalších 5 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi toxickými látkami a zmesami a s toxickými látkami a zmesami.

Na RÚVZ Trenčín bolo zaslaných 139 oznámení o začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnej činnosti.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

Uplatňovanie nariadenia vlády č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v platnom znení dozorujeme v organizáciách: Chirana T. Injecta a. s., Stará Turá; INJECTA, a. s., Stará Turá; Fakultná nemocnica Trenčín; Nemocnica s poliklinikou Nové Mesto nad Váhom; Nemocnica pre obvinených a odsúdených a Ústav na výkon trestu a odňatia slobody Trenčín; línea - D s. r. o., Bánovce nad Bebravou; Holz – Möbel SR, s. r. o., Krajné; Píla Podlužany s. r. o., Podlužany, PFS a. s., prevádzka Myjava; HDO SK s. r. o., prevádzka Myjava; LKW Komponenten s. r. o., Bánovce nad Bebravou; EUROPUR s. r. o., prevádzka Nové Mesto nad Váhom; UniLam s. r. o., Horné Srnie; GUMOTEX Automotive Myjava s. r. o., Myjava; KONŠTRUKTA-GALVANIZOVŇA, s.r.o., Trenčín a ďalších.

V roku 2023 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 11 organizáciách, v ktorých sú zamestnanci v rámci svojich pracovných činností exponovaní nebezpečným chemickým faktorom - karcinogénom, mutagénom, vrátane azbestu. Dozor bol vykonaný v 1 prevádzke vykonávajúcej povrchovú úpravu kovov, v 1 prevádzke chemického laboratória, v 1 prevádzke pri sterilizácii injekčnej techniky a v 1 prevádzke pri anodizačnej linke brzdových strmeňov a u 7 subjektov oprávnených na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest.

ŠZD bol zameraný na kontrolu dodržiavania nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení neskorších predpisov a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci v znení neskorších predpisov.

V evidencii rizikových prác je celkovo 155 zamestnancov, z toho 79 žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. a 4. kategórie s chemickými karcinogénmi, mutagénmi, reprodukčne toxickými látkami, čo predstavuje o 6 zamestnancov menej ako v roku 2022.

Jedná sa o činnosti: riedenie cytostatík, spracovanie tvrdého dreva, povrchová úprava kovov, chemická sterilizácia etylénoxidom pri sterilizácii jednorazovej injekčnej techniky.

Okrem toho počas roku 2023 v dozorovaných prevádzkach vykonávali zamestnanci práce s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom, ktoré nie sú zaradené do 3. alebo 4. kategórie prác pri činnostiach spracovanie tvrdého dreva, pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest, pri povrchovej úprave kovov a plastových výrobkov, automobilových komponentov, laboratórnych analýzach vzoriek čistiarenských kalov, pri príprave roztokov pre kyanidové kúpele, pri leštení výrobkov, pri analýze drahých kovov, pri čistení foriem, pri príprave roztokov a analýzach vody.

Medzi štyri karcinogénne a mutagénne faktory, ktorým sú zamestnanci najčastejšie exponovaní patria: azbest (101/0 exponovaných pri odstraňovaní azbestu, 21 organizácií), cytostatiká (99/78 exponovaných, 3 organizácie – zdravotnícke zariadenia), prach z tvrdého dreva (21/0 exponovaných, 4 organizácie), etylénoxid (20/0 exponovaných, 2 organizácie).

V roku 2023 bolo vydané 1 rozhodnutie na skladovanie a manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi, podľa § 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z. pre spoločnosť KONŠTRUKTA-GALVANIZOVŇA, s.r.o., Trenčín, Na pracoviskách v galvanizovni (Linka fosfátovania a černenia, Linka galvanického zinkovania, Linka eloxovania, Linka niklovania a cínovania) sa používajú prípravky s obsahom karcinogénnych a mutagénnych látok: Dusičnan nikelnatý, Síran nikelnatý, Fluorid nikelnatý, Chlorid nikelnatý hexahydrát, Formaldehyd, Dusičnan kobaltnatý. V chemickom laboratóriu pri analyzovaní vzoriek sa používajú a skladujú prípravky s obsahom karcinogénnych a mutagénnych látok: Fenolftaleín, Kongo červená.

V roku 2023 bolo vydaných 104 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z.z. pre 29 žiadateľov (84 pre exteriéry a 20 pre interiéry budov). Všetky subjekty, ktorým boli vydané rozhodnutia na odstraňovanie azbestocementových materiálov z predložených stavieb, vlastnia oprávnenia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb podľa § 41 ods. 1 zákona č. 355/2007 Z. z..

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných 7 kontrol u oprávnených subjektov na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest (5 x exteriér budov – odstraňovanie azbestocementovej krytiny, 2 x interiér budov – odstraňovanie azbestocementových podhládov a kanalizačných potrubí). Dozor bol zameraný na dodržiavanie pracovných postupov a pracovných podmienok pri práci s azbestocementovými materiálmi. Pri výkone ŠZD v uvedených subjektoch bolo zistené, že zamestnanci sú informovaní o negatívnych účinkoch azbestu na zdravie, majú absolvovanú odbornú prípravu, školenia, lekárske preventívne prehliadky, ktoré zabezpečujú zamestnávateľa. Požadované OOPP pre zamestnancov sú poskytované v dostatočnom množstve. Na dočasných pracoviskách boli kontrolované pásma označené výstražnými symbolmi, zamestnanci mali zabezpečený vyčlenený priestor na jedenie a pitie, priestor na osobnú hygienu.

V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku prác s AZC materiálmi v 4 spoločnostiach, celkovo u 9 zamestnancov.

V súvislosti s odstraňovaním azbestu alebo materiálov s obsahom azbestu zo stavieb bola

uložená 1 sankcia, za to že pred začiatkom výkonu demontáže azbestocementovej strešnej krytiny z rodinného domu, subjekt neoznámil príslušnému orgánu verejného zdravotníctva začiatok a ukončenie výkonu práce.

2.1.4 ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z BIOLOGICKÝCH FAKTOROV PRI PRÁCI VRÁTANE NOVÝCH BIOLOGICKÝCH FAKTOROV, OSOBITNE VÍRUSU SARS COV-2

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s expozíciou biologickým faktorom pri práci je zameraný na kontrolu uplatňovania legislatívnych požiadaviek podľa nariadenia vlády SR č. 83/2013 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci v platnom znení. Dôraz sa kladie na pracovné podmienky, organizáciu práce s biologickými faktormi, na bariérovú ochranu zdravia vrátane používania respirátorov, ochranných odevov na celé telo a ďalších OOPP.

V evidencii rizikových prác je celkovo 143 zamestnancov, z toho 111 žien, ktorí vykonávajú rizikové práce 3. kategórie s biologickým faktorom, čo predstavuje o 15 zamestnancov menej ako v roku 2022. Jedná sa o práce s profesionálnym rizikom TBC v 5 zdravotníckych zariadeniach (48 zamestnancov/ 35 žien) a práce s profesionálnym rizikom SARS-CoV-2 v 1 zdravotníckom zariadení (95 zamestnancov/76 žien).

2.2 INTERVENCIE NA PODPORU ZDRAVIA PRI PRÁCI

2.2.1 Zdravé pracoviská

V sledovanom období bolo poskytnuté konzultácie predovšetkým telefonicky a e-mailovou komunikáciou ako aj ústne priamo na pracoviskách počas výkonu štátneho zdravotného dozoru. Prevažný podiel konzultačnej činnosti tvorila problematika požiadaviek pri uvedení priestorov do prevádzky, splnenia oznamovacej povinnosti pred začatím prevádzkovania priestorov, zriaďovania a posudzovania chránených pracovísk, problematika rizikových faktorov na pracoviskách a možnosti ich objektivizácie, prešetrovania chorôb z povolania, odstraňovania stavebných materiálov obsahujúcich azbest, práce s toxickými látkami – odborná spôsobilosť a legislatívne povinnosti, problematika hodnotenia zdravotných rizík. Početné konzultácie boli poskytnuté aj v problematike práce s toxickými, karcinogénnymi a mutagénnymi látkami a pri odstraňovaní stavebných materiálov obsahujúcich azbest, vo veci splnenia legislatívnych povinností pri uvedených pracovných činnostiach a to najmä – vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov, zabezpečenie odbornej spôsobilosti, vhodných osobných ochranných pracovných prostriedkov, zabezpečenie zdravotného dohľadu.

Počas výkonu ŠZD boli zamestnávateľom priebežne poskytované aj informácie o nových legislatívnych úpravách v problematike ochrany zdravia pri práci.

V rámci projektu „Zdravé pracoviská“, sme v spolupráci so zamestnancami odboru ochrany a podpory zdravia v roku 2023 vykonali hodnotenia pracovného prostredia a vyšetrenia v šiestich organizáciách:

1. Branson Ultrasonics, a.s. Nové Mesto nad Váhom - spoločnosť je zameraná na výrobu ultrazvukových, vibračných, infračervených zariadení. Vyšetrenie sa poskytlo 83 zamestnancom.
2. Valicare s.r.o., Trenčianska Turná - je zameraná na kvalifikáciu farmaceutických výrobných zariadení, tvorbu technickej dokumentácie a zároveň výkon servisu výrobných zariadení. Vyšetrenie sa poskytlo 83 zamestnancom.
3. LIDL - logistické centrum Nemšová, vyšetrených bolo 82 zamestnancov.

4. Považský cukor a.s. Trenčianska Teplá – spoločnosť je zameraná na výrobu cukru. Vyšetrených bolo 41 zamestnancov.
5. Leoni Wiring Systems Slovakia, spol. s r.o. Trenčín – spoločnosť je zameraná na výrobu izolovaných vodičov a káblov pre elektrotechnický priemysel. Vyšetrených bolo 67 zamestnancov.
6. HEITEC Slovensko, spol. s r.o. Trenčianska Turná – spoločnosť je zameraná na automatizácia strojov a procesov pre automobilový, elektronický, strojársky priemysel, vývoj meracej a testovacej techniky. Vyšetrených bolo 17 zamestnancov.

Pre zamestnancov bolo priamo na mieste organizácie zabezpečené: meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu, meranie tlaku krvi, priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo. Zamestnanci, ktorí mali zvýšené, prípadne hraničné hodnoty biochemických parametrov, boli odporučené na podrobnejšie vyšetrenie k svojim odborným lekárom prípadne do Poradne zdravia na RÚVZ Trenčín.

2.2.2 Európska informačná kampaň európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V zmysle Dohody o spolupráci a koordinácii činnosti medzi ÚVZ SR a NIP orgány verejného zdravotníctva vykonávajú spoločné koordinované kontroly s orgánmi inšpekcie práce.

V roku 2023 boli s Inšpektorátom práce Trenčín naplánované a realizované 4 pravidelné štvrtročné pracovné porady. V rámci porad boli určené prevádzky na výkon spoločných dozorných aktivít pre Trenčiansky kraj v roku 2023 a zároveň boli operatívne prerokované aktuálne témy v oblasti ochrany verejného zdravia a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Zápisnice zo spoločných porad boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava. Zápisnice zo spoločných porad boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

Na základe záverov rokovania Poradného orgánu Hlavného hygienika SR a generálneho riaditeľa Národného inšpektorátu práce pre spoluprácu a koordináciu činností v oblasti ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci mali byť v rámci kraja v roku 2023 uskutočnené 4 spoločné previerky orgánov verejného zdravotníctva s orgánmi inšpekcie práce, ktorých zameranie malo byť na základe aktuálnych problémov v terénnej praxi, pričom voľba subjektov bola ponechaná na vzájomnej dohode príslušných regionálnych úradov verejného zdravotníctva (RÚVZ) a inšpektorátov práce (IP). Koordinátorom výkonu spoločných previerok je RÚVZ v sídle kraja (RÚVZ Trenčín).

RÚVZ Trenčín a Inšpektorát práce Trenčín v roku 2023 vykonal 2 spoločné dozory v 2 subjektoch zamerané na kontrolu dodržiavania ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a príslušných vykonávacích predpisov, a to:

1. MIPP SK s.r.o., Stará Turá – činnosť prevádzky je zameraná na výrobu výrobkov z plastových hmôt, kompletizáciu počítačadiel do plynomerov a vodomerov.
2. XRAY, s.r.o., Trenčín - spoločnosť sa zaoberá výrobou závodných automodelov a dielcov pre závodné automodely.

Prevádzky v rámci ŠZD predložili hodnotenie zdravotných rizík a kategorizáciu prác z hľadiska zdravotných rizík v zmysle vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. v platnom znení, vypracované zmluvnou pracovnou zdravotnou službou. RÚVZ Trenčín sa zameriaval najmä na dodržiavanie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z platnej legislatívy na úseku ochrany zdravia pri práci, vrátane sledovania zabezpečenia zdravotného dohľadu pre zamestnancov vo všetkých kategóriách práce. V oboch prípadoch boli pri výkone ŠZD uložené opatrenia na odstránenie

zistených nedostatkov, sankcie neboli uložené. Zápisnice z výkonu štátneho zdravotného dozoru boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

Môžeme konštatovať, že vzájomná spolupráca s Inšpektorátom práce Trenčín plní svoj účel a v spoločných poradách a kontrolách sa bude pokračovať aj v nasledujúcom roku.

V roku 2023 bol vykonaný ŠZD v 2 subjektoch, ktoré požiadali inšpektorát práce o udelenie certifikátu „Bezpečný podnik“, a to v spoločnosti Vaillant Industrial Slovakia s.r.o., Skalica, prevádzka Trenčianske Stankovce a v spoločnosti SAG Slovakia s.r.o., Chocholná-Velčice. Z výsledkov a z posúdenia úrovne ochrany zdravia zamestnancov pri práci nemal RÚVZ Trenčín námietky k vydaniu certifikátu „Bezpečný podnik“ pre uvedené spoločnosti.

3. HYGIENA VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÉ VÝROBKY

3.1 MONITORING PRÍJMU KUCHYNSKEJ SOLI

V roku 2023 bolo odobratých a laboratórne vyšetrených 6 vzoriek hotových pokrmov na stanovenie obsahu kuchynskej soli. Jednalo sa o 2 polievky, 2 hlavné jedlá a 2 prílohy. Vzorky boli odobraté v zariadeniach spoločného stravovania tzv. uzatvorený sektor.

Z uvedeného počtu jedna vzorka prekročila najvyššie prípustné množstvo pridanej jedlej soli podľa výnosu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 20. marca 2015 č. S08975-OL-2014, ktorým sa ustanovujú požiadavky na jedlú soľ v potravinách (hodnota zistená laboratórnou analýzou 26 089,26 mg/kg).

Odobraté hotové pokrmy tvorili 2 obedové menu. Na základe výsledkov laboratórnej analýzy príjem soli z obedového menu predstavoval 10,71 g/G (veľkosť porcie) a 6,11 g/G (veľkosť porcie).

3.3 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU KLIENTOV V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

V roku 2023 boli na základe usmernenie Úradu verejného zdravotníctva SR k realizácii tejto úlohy vykonané kontroly vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb so zameraním na sledovanie dodržiavania výživovej hodnoty stravy podávanej v týchto zariadeniach. Kontroly bolo podrobených 6 zariadení, v ktorých boli odobraté vzorky celodennej stravy na určenie obsahu energie, makronutrientov (bielkoviny, tuky, sacharidy) a kuchynskej soli. V jednom zariadení bolo vykonané porovnanie priemerných hodnôt obsahu energie, makronutrientov (bielkoviny, tuky, sacharidy) a kuchynskej soli získaných výpočtom prostredníctvom programu ALIMENTA zo 7 dňového a z mesačného jedálneho lístka.

3.4 MONITORING PRÍTOMNOSTI ALERGÉNOV V HOTOVÝCH POKRMOCH PRIPRAVOVANÝCH V ZARIADENIACH SPOLOČNÉHO STRAVOVANIA A V POTRAVINÁCH URČENÝCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

V rámci kontroly alergénov bolo odobratých a laboratórne vyšetrených 5 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti, ktoré na obale deklarovali informáciu, že sú bezgluténové. Vzorky boli odoslané na laboratórnú analýzu na Úrad verejného zdravotníctva SR. Laboratórnou analýzou nebolo zistené prekročenie prípustného množstva gluténu v odobratých vzorkách.

Ďalej v roku 2023 boli odobraté 2 vzorky hotových pokrmov, ktoré boli vyšetrené na prítomnosť alergénu zeler a ryby na posúdenie možnej kontaminácie z prenosu. Vzorky bolo

odoslané do akreditovaného laboratória (Štátny veterinárny a potravinový ústav – VUP Dolný Kubín). Záchyt sledovaných alergénov nebol zistený.

Projekty, na ktorých odbor hygieny výživy a bezpečnosti potravín participoval

7.4 REZIDUÁ PESTICÍDOV V PITNÝCH VODÁCH A POTRAVINÁCH NA VÝŽIVU A VÝŽIVOVÉ PRÍPRAVKY PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

RÚVZ Trenčín zabezpečil, na základe Plánu úradnej kontroly potravín na rok 2023, odber dvoch vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti, ktoré boli odoslané na vykonanie laboratórnej analýzy laboratórnemu pracovisku Úradu verejného zdravotníctva SR. Odobraté boli dve vzorky – *potraviny na báze obilnín a následnej dojčenskej výživy*. Laboratórnou analýzou monitorované druhy pesticídov v predmetných vzorkách neboli detekované.

4. HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 AKTIVITY PREVENČIE DETSKEJ OBEZITY V KONTEXTE PLNENIA NÁRODNEHO AKČNÉHO PLÁNU V PREVENCII OBEZITY NA ROKY 2015 – 2025 (NAPPO)

a) Podpora zdravého štartu do života

V roku 2023 nebola vykonávaná poradenská a konzultačná činnosť v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie obezity v zariadeniach, kde sa stretávajú matky s deťmi napr. materské centrá, rodičovské centrá.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

Odbor zabezpečuje výkon ŠZD v zariadeniach stravovacích prevádzok určených pre deti a mládež a vo výdajniach stravy, pričom je posudzovaná i pestrosť stravy a dodržiavanie zásad pri zostavovaní jedálnych lístkov s ohľadom na odporúčané výživové dávky ako i kontrolované podmienky pri príprave diétného stravovania. V roku 2023 bolo vykonaných 201 kontrol (ŠZD a ÚKP) v zariadeniach spoločného stravovania a 15 kontrol (ŠZD a ÚKP) v prevádzkach rýchleho občerstvenia na školách. V rámci dozoru bolo odobratých 36 vzoriek hotových pokrmov za účelom laboratórneho mikrobiologického vyšetrenia, 3 vzorky čerstvých slepačích vajec, 9 vzoriek hotových pokrmov odložených prevádzkovateľom a 24 sterov z prostredia.

Spôsob zabezpečenia pitného režimu počas pobytu detí je kontrolovaný počas výkonu štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach pre deti a mládež. Zariadenia preferujú podávanie nesladených nápojov.

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

V roku 2023 nebol organizovaný žiadny seminár ani iná formu vzdelávania pre pracovníkov školského stravovania.

d) Podpora pohybových aktivít

Podmienky pre telesnú výchovu žiakov a študentov sú monitorované v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru na základných a stredných školách. V rámci štátneho zdravotného dozoru zameraného na dodržiavanie legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa priestorov určených na výučbu telesnej výchovy sú vykonané kontroly v rámci kontrol priestorov základných a stredných škôl.

e) Monitoring antropometrických ukazovateľov vybraných vekových skupín detí školského veku

V roku 2023 sa monitoring antropometrických ukazovateľov u detí nerealizovalo.

4.2 PREDAJ DOPLNKOVÝCH JEDÁL V ŠKOLSKÝCH BUFETOCH A AUTOMATOCH

V roku 2023 bolo v 11 prevádzkach školských bufetov na základných a stredných školách vykonaných 15 kontrol (11 ŠZD a 4 ÚKP).

Štátnym zdravotným dozorom boli najčastejšie zisťované nedostatky v rámci plnenia povinností vyplývajúcich z vyhlášky č. 75/2023 Z. z., najmä v predaji mäsových výrobkov a údenárskych výrobkov s obsahom mäsa menším ako 80%, výrobkov s obsahom majonézy, nápojov s obsahom pridaného cukru nad 5 g/100ml a zastúpenie cukrovínok a slaných výrobkov presahujúce 50% celkového sortimentu tovaru. Zároveň bolo zistené, že v priestoroch školských bufetov nie je na viditeľnom mieste umiestnená informačná plocha na podporu zdravého životného štýlu. Prevádzkovateľom školských bufetov s uvedenými nedostatkami bola uložená povinnosť zabezpečiť plnenie povinností vyplývajúcich z vyhlášky č. 75/2023 Z. z..

4.3 ÚRAZY U DETÍ V SR

Cieľom projektu je formou spolupráce s NCZI a regionálnymi nemocnicami získať vybrané informácie, týkajúce sa problematiky úrazov detí na Slovensku. V roku 2023 sa projekt nerealizoval.

4.4. MONITOROVANIE KVALITY VNÚTORNÉHO PROSTREDIA V PREDŠKOLSKÝCH ZARIADENIACH

V roku 2023 sa projekt nerealizoval.

6. EPIDEMIOLOGIA

6.1 NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

Zabezpečenie Národného imunizačného programu s cieľom udržania pravidelného povinného očkovania je jednou z priorít pre rok 2023. RÚVZ so sídlom v Trenčíne poskytuje informácie v rámci „Poradne očkovania“ v oblasti povinného, odporúčaného očkovania a očkovania do zahraničia. V rámci Európskeho imunizačného týždňa boli na web stránke RÚVZ a nástenkách RÚVZ uverejnené informácie o dôležitosti očkovania.

Aktuálne informácie týkajúce sa výskytu infekčných ochorení, ako aj informácií o prevencii voči nim sú pravidelne uverejňované na web stránke a nástenkách úradu.

V roku 2023 bolo nahlásených 95 odmietnutí povinného očkovania. Vypracovaných bolo 11 individuálnych očkovacích plánov.

Administratívna kontrola očkovania bola vykonaná za jednotlivé pediatrické obvody okresov Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava. Bol skontrolovaný výkon očkovania u celého ročníka narodenia 2021, 2020, 2017, 2016, 2011, 2010, 2009. Celkom bolo skontrolovaných 17 861 záznamov detí podliehajúcich v danom veku

základnému očkovaníu alebo preočkovaníu proti 10-tim chorobám. Výsledky sú popísané v osobitnej správe Správa o tejto kontrole bola podaná na ÚVZ SR.

6.2 SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Surveillance infekčných ochorení, ďalšia z priorit pre rok 2023, je vykonávaná sústavne. V období od 01.01.2023 do 31.12.2023 bolo z ochorení preventabilných očkovaním zaznamenaných:

Choroba	Abs. Počet	Očkovaní	Neočkovaní	Nezistené
TBC	3	1	0	2
VHB	2	0	2	0
VHA	1	0	1	0
Pertussis	36	11	15	9
ACHO (POLIO očk.)	4	0	0	4
Invaz. pneumok. inf.	6	1	5	0
Hemof. invaz. inf.	1	0	0	1
Kliešťová encefalitída	1	0	1	0
Ovčie kiahne	556	0	653	235
Rotavírusová enteritída	316	19	297	0
COVID-19	1400	897	403	100

Edukácia obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení bola vykonávaná prostredníctvom:

- prednášok na iných odborných podujatiach pre zdravotníkov
- prednášok na Trenčianskej univerzite A. Dubčeka v Trenčíne
- poradne očkovania
- prostredníctvom uverejňovania článkov na web stránke a nástenkách úradu

6.3 INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

K 31.12.2023 bolo do programu EPIS zadaných 4890 prenosných ochorení, z toho u 3624 prípadov bolo v rámci ŠZD vykonané epidemiologické vyšetrenie. Program EPIS sa využíval aj pre hlásenie vybraných ochorení do SRV. Z celkového počtu 4890 prenosných ochorení bolo 1400 s diagnózou U071- COVID 19. Pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci s krajskou odborníčkou pre epidemiológiu sú zodpovední za činnosť pracovnej skupiny pre nozokomiálne nákazy.

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Sledovanie vybraných nozokomiálnych nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti

V SR sa pod gestorstvom RÚVZ so sídlom v Trenčíne vykonáva surveillance nozokomiálnych nákaz na JIS. V roku 2023 realizoval zber údajov o NN na vybraných JIS

v SR. V roku 2023 boli zbierané údaje za rok 2022 z 2 JIS (ICU) v SR u 78 pacientov, u ktorých sa vyskytlo 18 nozokomiálnych nákaz.

Za roky 2005 - 2023 bolo do sledovaného súboru zapojených 4 812 pacientov, u ktorých bolo zaznamenaných 1 116 nozokomiálnych nákaz.

Sledovanie infekcií v mieste chirurgického zákroku (SSI)

V roku 2023 sa realizoval zber údajov u pacientov, ktorí podstúpili cholecystektómiu na 2 pracoviskách v SR za rok 2022. Údaje boli následne exportované do ECDC cez TESSY. V roku 2023 boli zbierané údaje za rok 2022 z 3 nemocníc (SSI) v SR.

Od začiatku sledovania od roku 2011 bolo do sledovania zapojených 5 135 pacientov, ktorí podstúpili cholecystektómiu.

Prevalenčné bodové sledovanie NN a užívania ATB

V roku 2023 bolo pripravené a realizované tretie Bodové prevalenčné sledovanie NN a užívania ATB v nemocniciach poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť v SR. RÚVZ Trenčín ako národný koordinátor 3. BPS vykonal:

- účasť na online webinári - školenia koordinačného centra ECDC („tréning trénerov“) - metodika 3. bodového prevalenčného sledovania NN a užívania ATB v nemocniciach poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť v rokoch 2022 - 2023 v 01/2023
- príprava a realizácia školení pre pracovníkov RÚVZ v SR a nemocničných hygienikov v rámci SR v 02 – 03/2023
- realizácia 3. BPS v SR v 04 – 06/2023 v 47 nemocniciach prostredníctvom jednotlivých RÚVZ v SR (v spolupráci s nemocničnými hygienikmi)
- realizácia validácie v 5 nemocniciach v SR (validačný tím – RÚVZ Trenčín)
- zaslanie údajov z nemocníc jednotlivých RÚVZ v SR na RÚVZ Trenčín
- export opravených údajov do ECDC (TESSY)
- prezentácia prvých výsledkov BPS na odborných konferenciách a podujatiach

Európska surveillance infekcií *Clostridium difficile*

Európske centrum pre prevenciu a kontrolu infekcií (ECDC) vyzvalo Slovenskú republiku k zahájeniu surveillance infekcií spôsobených *Clostridium difficile* (CDI). Táto surveillance sa vykonáva u hospitalizovaných pacientov s potvrdenou CDI. Surveillance CDI je v súlade s Odporúčaním Rady 2009/C 151/01 z 9. júna 2009 o bezpečnosti pacientov vrátane prevencie a kontroly infekcií spojených so zdravotnou starostlivosťou.

V roku 2023 sa zbierali údaje za SR rok 2022 z 30 zapojených nemocníc a následne boli exportované do ECDC cez TESSY (1875 prípadov CDI).

Kampaň „Save Lives: Clean Your Hands“ súčasť programu WHO pod názvom „First Global Patient Safety Challenge: Clean care is safer care“

Dňa 5. mája 2023 sa uskutočnil 18. ročník kampane. V SR prebiehala kampaň 15. krát. Hlavným cieľom kampane bolo zameranie sa na informovanie zdravotníckych pracovníkov o význame hygieny rúk ako ochrany pacienta a poukázanie na dôležitosť dodržiavania 5 momentov hygieny rúk. Kampaň v roku 2023 mala tému: „Spoločne môžeme urýchliť zavedenie opatrení na prevenciu nemocničných infekcií a zníženie antimikrobiálnej rezistencie v zdravotníctve a vybudovať bezpečné a kvalitné prostredie, v ktorom má dodržiavania hygieny rúk vysokú prioritu“. Celosvetová osvetová kampaň WHO je v roku od 2020 prioritne zameraná na oblasť hygieny rúk v kontexte s prevenciou šírenia ochorenia COVID-19. Na stránke RÚVZ je k dispozícii edukačný materiál ku kampani. Vo FN Trenčín pri príležitosti Svetového dňa hygieny rúk bolo možné vyskúšať nácvik správnej techniky dezinfekcie rúk. V roku 2023 sa školenia zdravotníckych pracovníkov v rámci daného projektu nerealizovali.

Národné referenčné centrum pre prevenciu a kontrolu nozokomiálnych nákaz

V rámci pracoviska RÚVZ Trenčín bolo v roku 2019 zriadené NRC pre prevenciu a kontrolu NN, ktoré od začiatku roka 2020 zabezpečovalo laboratórne vyšetrovanie vzoriek COVID - 19 pre odborné miesta v Trenčianskom kraji. Činnosť NRC zabezpečuje epidemiologická a laboratórna zložka:

1. Laboratórna zložka NRC pre prevenciu a kontrolu NN

V roku 2023 sa pracovisko laboratórií NRC pre prevenciu a kontrolu NN podieľalo na vyšetrovaní a molekulovej typizácii klinických kmeňov *Clostridioides difficile* (*C. difficile*) podľa štandardizovaných odporúčaných metód Európskeho centra pre kontrolu a prevenciu ochorení (ECDC) pre potreby epidemiologického šetrenia prípadov závažných klostrídiových infekcií na Slovensku. V roku 2023 bol vykonaný dôkaz prítomnosti *C. difficile* v stolici kultiváciou na selektívnych médiách, v špeciálnej striktno anaeróbnej kultivačnej stanici v počte 79 klinických materiálov. Selektívne médiá (napr. Braziers médium = CCEY médium, TCCA médium) potlačili rast sprievodnej mikroflóry, pričom sa vzorka spracovala „alkoholovým šokom“. Všetky kultivačne pozitívne vzorky na prítomnosť *C. difficile* boli nahlásené oddelením epidemiológie do databázy EPIS. Informácie boli doplnené o stanovenie prítomnosti génov u *C. difficile*, kódujúcich produkciu toxínov – toxín A, B, binárny toxín, tzv. toxinotypizácia. K zisteniu k prítomnosti génov kódujúcich produkciu toxínov sa uskutočňovala izolácia DNA narastených kmeňov *C. difficile* a prítomnosť génov sa potvrdila multiplexnou PCR reakciou s následným vyhodnotením kapilárnou elektroforézou. Metódou toxinotypizácie sme identifikovali kmene *C. difficile* do skupín na základe mutácií v génoch kódujúcich produkciu toxínov (*tcdA*, *tcdB*). Ďalej sa u vzoriek uskutočnila PCR-Ribotypizácia *C. difficile*, pomocou ktorej sa vykonávala identifikácia polymorfizmu medzigénových oblastí (ISR) medzi 16S a 23S ribozomálnou DNA (rDNA), ktoré sú špecifické pre jednotlivé izoláty *C. difficile*. Typizácia a vizualizácia naamplifikovaných DNA fragmentov sa riadila štandardizovaným protokolom od ECDC. Analýzou dát pomocou softvérov sme získali elektroforetogramy, z ktorých bolo možné zistiť veľkosť fragmentov, ktoré bolo možné vyhodnocovať oproti dostupnej databáze. U 42 kultivačne pozitívnych vzoriek bola stanovená citlivosť *C. difficile* na antibakteriálne látky – vankomycín, moxifloxacín, metronidazol. kvantitatívnym stanovením minimálnej inhibičnej koncentrácie (MIC). Údaje o prítomnosti *C. difficile*, spolu s informáciami o toxínoch, ribotype a citlivosti boli doplnené k pacientovmu údaju v EPISe.

Ďalej sme sa podieľali na zistení kontaminácie spórami *C. difficile* v prostredí zdravotníckych zariadení. Za rok 2022 a 2023 bolo spolu vyšetrených 124 vzoriek na prítomnosť spór *C. difficile* v prostredí, pričom sme zachytili päť pozitívnych vzoriek.

Počas celého roku sme sa zúčastňovali odborných konferencií (Červenkové dni, KMINE), kde sme informovali o problematike *C. difficile*.

2. Epidemiologická zložka NRC pre prevenciu a kontrolu NN

NRC pre kontrolu a prevenciu NN sa podieľa a koordinuje v rámci SR viaceré projekty ECDC zameraných na zníženie záťaže nozokomiálnych nákaz a antimikrobiálnej rezistencie:

- Participácia a národná koordinácia projektu v rámci SR: “Tretie bodové prevalenčné sledovanie NN a užívania ATB v nemocniciach poskytujúcich akútnu zdravotnú starostlivosť v SR (BPS 3)”
- Participácia a národná koordinácia projektu v rámci SR: „Surveillance vybraných nemocničných nákaz na jednotkách intenzívnej starostlivosti“ (podľa protokolu ECDC)

- Participácia a národná koordinácia projektu v rámci SR: „Surveillance vybraných nemocničných nákaz v mieste chirurgického výkonu“ (podľa protokolu ECDC)
- Participácia a národná koordinácia projektu v rámci SR: „Európska surveillance infekcií *Clostridium difficile*“ (podľa protokolu ECDC)
- Preklad informácií zo systému ECDC „EpiPulse“ o mimoriadnych epidemiologických situáciách v krajinách Európskej únie
- 1. Mikrobiologická zložka NRC pre prevenciu a kontrolu NN
- **Posilnenie edukácie zamestnancov odborov/oddelení epidemiológie a klinických zdravotníckych pracovníkov v problematike surveillance nozokomiálnych nákaz, v oblasti intervenčnej epidemiológie pri výskyte NN vyvolaných závažnými nemocničnými patogénmi.**

V roku 2023 NRC pre prevenciu a kontrolu NN pripravilo Usmernenie hlavného hygienika Slovenskej republiky na zabezpečenie mikrobiologickej a epidemiologickej surveillance infekcií spôsobených *Clostridioides difficile* v Slovenskej republike.

Prednášková a publikačná činnosť a účasť na zahraničných pracovných cestách a odborných podujatiach je uvedená vo Výročnej správe NRC pre prevenciu a kontrolu NN.

6.5 MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Vzhľadom na výskyt ochorenia COVID-19 a vyhlásením celosvetovej pandémie boli na Slovensku prijaté mimoriadne úlohy. Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a opatreniach pri výskyte ochorenia COVID-19 boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území a boli priebežne uverejňované na webovej stránke RÚVZ Trenčín.

Údaje o aktuálnej epidemiologickej situácii a prípadných opatreniach pri výskyte ochorení boli zasielané lekárom primárneho kontaktu a riaditeľom nemocníc v spádovom území alebo uverejnené na web stránke RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Pracovníci odboru epidemiológie boli pravidelne informovaní o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom interných seminárov. O aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte chrípky počas chrípkovej sezóny boli informovaní všetci členovia protiepidemickej komisie zriadenej pri RÚVZ.

Odbor epidemiológie vykonáva opatrenia pri výskyte epidemiologicke významných nemocničných patogénov (pri výskyte karbapeném rezistentých enterobaktérií a nefermentujúcich paličiek, *C. difficile*, VRE, ...).

Odpadové vody COVID-19

Prvá fáza monitoringu odpadových vôd na prítomnosť vírusu SARS-CoV-2 bola v Slovenskej republike zahájená v 18. kalendárnom týždni 2021 (t.j. od 02.05.2021). V tomto období bola do pravidelného monitoringu v našom regióne zapojená čistička odpadových vôd (ČOV) Trenčín. Od 01/2022 došlo k rozšíreniu siete pre monitoring odpadových vôd, kde sa zapojili aj ďalšie ČOV v našom spádovom území, a to ČOV Bánovce nad Bebravou a Nové Mesto nad Váhom.

V čase od 01/2023 – do 24. kalendárneho týždňa 2023 bolo spolu v ČOV Trenčín, Bánovce nad Bebravou a Nové Mesto nad Váhom vykonaných 72 odberov odpadovej vody. Pre priaznivú epidemiologickú situáciu sa od 25. kalendárneho týždňa 2023 pristúpilo k redukcii odberov a vyšetrovaniu vzoriek odpadových vôd. Odpadová voda sa odoberala každý nepárny kalendárny týždeň z dvoch ČOV v kraji. V Trenčianskom kraji boli vybrané ČOV Trenčín a ČOV Považská Bystrica (spádové územie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici). V tomto období bolo vykonaných na ČOV Trenčín 9 odberov odpadovej vody.

Vzhľadom k nárastu detekcie RNA vírusu SARS-CoV-2 v odpadových vodách v Slovenskej republike sa koncom októbra 2023 pristúpilo ku geografickému navýšeniu odberov odpadových vôd. Boli vybrané tri ČOV v každom kraji, v ktorých sa odoberajú vzorky každý nepárny kalendárny týždeň. V našom spádovom území ostali odbery na ČOV Trenčín zachované a do konca roka 2023 sa vykonali 4 odbery. V roku 2023 sa na ČOV Trenčín odobralo 37 vzoriek odpadovej vody k určaniu kvantít RNA vírusu SARS-CoV-2.

Pracovisko Odboru epidemiológie RÚVZ Trenčín koordinuje zber a vyhodnocovanie vzoriek odpadových vôd na diagnostiku prítomnosti RNA SARS CoV2 z ČOV pre celú SR.

6.6 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V spádovom území RÚVZ Trenčín boli odoberané vzorky odpadovej vody podľa plánu odberov ÚVZ SR z čističky odpadových vôd v Trenčíne. Počas roku 2023 bolo odobraných 7 vzoriek odpadovej vody, z toho 3 vzorky boli pozitívne (2 vzorky pozitívne na prítomnosť enterovírusov a 1 vzorka na prítomnosť Echovírusu). Plnili sa aj ďalšie úlohy pre udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR. V roku 2023 sme zaznamenali 4 ochorenia na ACHO.

6.7 PREVENCIA HIV/AIDS

Na RÚVZ Trenčín je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa prevencie HIV/AIDS, kde je poskytované pred a po testové poradenstvo vrátane odberu krvi na detekciu protilátok anti HIV u osôb, ktoré o to požiadajú. V rámci poradne je k dispozícii telefonická linka a e-mailová adresa pre možnosť poskytovania informácií. Na oddelení epidemiológie bolo v roku 2023 vyšetrených 41 osôb, ktorým bolo poskytnuté predtestové a potestové poradenstvo.

6.8 PORADNE OČKOVANIA

Na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie zriadená Poradňa očkovania, v ktorej sú poskytované informácie o priebehu ochorení preventabilných očkovaním, očkovaní, indikáciách a kontraindikáciách očkovania, zložení vakcín či nežiaducich reakciách.

6.9 OPTIMALIZÁCIÁ VEREJNEJ SPRÁVY V OBLASTI EPIDEMIOLOGIE

Pracovníci z odboru epidemiológie RÚVZ so sídlom v Trenčíne sú členmi pracovnej skupiny, ktorá vytvárala vzorové zápisnice z výkonu ŠZD v ZZ pre IS. V roku sa zúčastňovali online školení – práca v novom systéme EPIS, v ktorom od 05/2023 pracovníci odboru epidemiológie pracujú.

Neoddeliteľnou súčasťou programov a projektov je Národný program kontroly infekčných ochorení v Slovenskej republike, úlohy ktorého sú vyhodnotené v jednotlivých položkách podľa tematiky.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

7.1 MONITORING KVALITY VÔD VYBRANÝCH LOKALÍT

V roku 2023 bolo v spádovej oblasti RÚVZ Trenčín vyšetrených 34 vzoriek prírodných vodných plôch na mikrobiologické ukazovatele a 19 vzoriek na biologické ukazovatele.

Na našom pracovisku monitorujeme vyhlásenú kúpaciu oblasť Zelená voda na prítomnosť a počet cyanobaktérií. Sledovanie uvedeného ukazovateľa nám vyplýva z Prílohy č. 1 k Vyhláske č. 308/2021, v ktorej sú stanovené *Medzné hodnoty ukazovateľov kvality vody na prírodnom kúpalisku počas kúpacej sezóny*. V priebehu letnej kúpacej sezóny sme vyšetřili spolu 19 vzoriek povrchových vôd na prítomnosť cyanobaktérií. Z uvedeného počtu vzoriek bolo vyšetřených 38 ukazovateľov a vykonaných 133 analýz. 7 vzoriek bolo odobratých zo Zelennej vody – pláž Bolt, v ktorých sme 3x zistili prítomnosť *Microcystis aeruginosa*. Celkovo počet buniek nepresahoval 1000 buniek/ml. Z ďalších lokalít sledovaných 2x za sezónu boli: Brezová pod Bradlom, Dubník, Horná Streda, Prusy, Stará Myjava. Ani v jednej z uvedených lokalít sme nepotvrdili výskyt cyanobaktérií. V rámci subdodávky pre RÚVZ Prievidza sme vyšetřili 6 vzoriek vody na chlorofyl, lokality Nitrianske Rudno, Kanianka. Vo vyšetřených vzorkách neboli prekročené limitné hodnoty chlorofylu.

Chemické ukazovatele boli vyšetřené v 19 vzorkách prírodných vodných plôch, stanovoval sa aj celkový dusík a fosfor. Z oblasti RÚVZ Trenčín 17 vzoriek a z oblasti RÚVZ Prievidza – 2 vzorky.

7.2 KVALITA VODY A PROSTREDIA ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENÍ A UMELÝCH KÚPALÍSK A INÝCH PRIORITNÝCH PRIESTOROV

V laboratóriu OMaB ŽP sme analyzovali celkovo 350 vzoriek vôd umelých kúpalísk zo spádovej oblasti RÚVZ Trenčín. V rámci projektu sme sledovali výskyt legionel vo vybraných zdravotníckych zariadeniach a na umelých kúpaliskách s vodnými atrakciami. V priebehu roku 2023 sme vyšetřili spolu 126 vzoriek vôd na legionely. Z uvedeného počtu bolo 23 vzoriek z bazénov. Netermálnych bazénov bolo vyšetřených 21 a termálnych 2. Z nich bolo vyšetřených 23 ukazovateľov a vykonaných 42 analýz. Zo zdravotníckych zariadení sme vyšetřili 93 vzoriek teplej úžitkovej vody, z ktorej bolo vyšetřených 93 ukazovateľov a vykonaných 138 analýz. Z celkového počtu vyšetřených vzoriek na legionely bolo 27 vzoriek pozitívnych, z toho bolo 6 vzoriek z teplej úžitkovej vody vyšetřených v rámci platených služieb. V NRC pre legionely boli potvrdené serotypy: 16x *Legionella pneumophila* serotyp 1, 9x *Legionella pneumophila* serotyp 6 a 2x *Legionella species*.

V roku 2023 nebola požiadavka na vyšetřenie vzoriek vôd na améby.

- **Dekontaminácia prostredia** - štandardizácia monitorovania hygienickej kvality nemocničného prostredia Gestor úlohy ÚVZ SR, RÚVZ Komárno Riešiteľské pracoviská ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Jedným z účinných nástrojov prevencie nozokomiálnych nákaz je sledovanie mikrobiálneho osídlenia nemocničného prostredia. Za účelom štandardizácie odberov a interpretácie laboratórneho vyšetřenia bude pripravený návrh na jednotný postup pri odbere sterov.

V roku 2023 sa pracovisko NRC pre prevenciu a kontrolu NN podieľalo na nastavbovej identifikácii významnej kontaminácie prostredia zdravotníckych zariadení, ktorá je potrebná ako podklad pre zavedenie návrhu jednotného postupu pre odber sterov z prostredia zdravotníckych zariadení. Laboratórna časť NRC NN aktívne spolupracuje s Trnavskou univerzitou Trnave, ktorá od roku 2015 zbiera izoláty z nemocničného prostredia pre zistenie významných mechanizmov rezistencie vybraných nozokomiálnych pôvodcov.

V roku 2023 sme spolu vyšetřili 607 vzoriek z nemocničného prostredia, ktoré boli zaslané po ŠZD z niektorých RÚVZ na SR. U týchto izolátov bol identifikovaný významný mechanizmus rezistencie v prípade 125 izolátov. Identifikácia významných patogénov s

klinicky a epidemiologicky významnými mechanizmami rezistencie a určenie ich profilu citlivosti z prostredia zdravotníckych zariadení na Slovensku je významným faktorom zisťovania kontaminácie prostredia zdravotníckych zariadení na SR.

V chemických laboratóriách sme analyzovali 664 vzoriek vôd umelých kúpalísk, z toho 273 vzoriek odobralo RÚVZ Trenčín, 292 vzoriek z RÚVZ Prievidza, 99 vzoriek odobralo RÚVZ Považská Bystrica.

7.5. NADSTAVBOVÁ DIAGNOSTIKA VÝZNAMNÝCH MIKROORGANIZMOV V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

V roku 2023 bolo do NRC pre kamylobakteriôzy zaslaných 179 kmeňov *Campylobacter spp.* izolovaných z klinického materiálu vyšetreného v zdravotníckych zariadeniach, 4 kmene izolované z potravín a 1 kmeň izolovaný zo steru z prostredia potravinovej prevádzky.

Bola zavedená kvalitatívna metóda stanovenia citlivosti na antibiotiká. Všetky zaslané kmene boli vyšetrené štandardizovanou metódou, definovanou Európskou komisiou pre testovanie citlivosti (EUCAST). Kamylobakter rezistentný na ciprofloxacín tvoril 85,8%, na tetracyklín 50,8% a až 6% bolo rezistentných na erytromycín. 86 kmeňov (47%) bolo rezistentných na 2 druhy antibiotík a 3 (1,6%) kmene až na 3 druhy antibiotík.

Použitím metódy real-time PCR boli kmene zaradené do druhov *Campylobacter jejuni* (148x) a *Campylobacter coli* (36x).

7.6 BIOMONITORING, ŤAŽKÝCH KOVOV V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

V chemických laboratóriách sme analyzovali 2 vzorky, ukazovateľ cín. Jednalo sa o pracovisko, kde sa letujú plošné spoje

7.16 MONITORING OBSAHU DUSITANOV A DUSIČNANOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

V chemických laboratóriách sme analyzovali 13 vzoriek, hlavne matrice - piškóty, mliečne kaše, sušienky, žiadna neprekračovala limit

Podielanie sa na projektoch iných odborov

6.4 NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Naše pracovisko sa na uvedenom projekte i v minulosti podieľalo vyšetrovaním sterov z lôžkových oddelení zdravotníckych zariadení. Pri sledovaní endemického osídľovania nemocníc nemocničnými kmeňmi sme v roku 2023 vyšetřili 539 sterov, v ktorých sme sledovali 1078 ukazovateľov a vykonali 5688 analýz. Z uvedených vzoriek bola 4x izolovaná *Klebsiella pneumoniae*, 2x *KLebsiella oxytoca*, 12x *Enterococcus faecalis*, 10x *Enterococcus faecium*, 15x *Pseudomonas aeruginosa*, 26x *Staphylococcus aureus*.

V súvislosti s prevenciou nozokomiálnych nákaz bolo na našom pracovisku v roku 2023 vyšetřených 1281 vzoriek bioindikátorov, z toho 616x *Bacillus atrophaeus* a 665x *Geobacillus stearothermophilus*.

SLEDOVANIE PRÍTOMNOSTI OBSAHU ŤAŽKÝCH KOVOV (kadmium, olovo) V ČERSTVOM MÄSE V ZARIADENIACH SPOLOČNÉHO STRAVOVANIA (ZSS)

V chemických laboratóriách sme analyzovali **4 vzorky**, žiadna neprekračovala limit

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

8.1. DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

V roku 2023 sme metódou polymerázovej reťazovej reakcie (RT-PCR) vykonávali laboratórnu diagnostiku vírusu chrípky typu A, typu B, vírusu SARS-CoV -2 a Respiračného syncytiálneho vírusu. Celkovo sme vyšetrili 572 sentinelových vzoriek na prítomnosť týchto vírusov.

9. ODBOR PODPORY ZDRAVIA A VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1 ZDRAVOTNÉ UVEDOMENIE A SPRÁVANIE OBYVATEĽOV SR

Daný prieskum sa v r. 2023 nerealizoval.

9.2 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN V PREVENCIÍ OBEZITY NA ROKY 2015 - 2025

Zámerom Národného programu prevencie obezity je vytvoriť spoločensky prospešný systém, ktorý povedie k zníženiu incidencie a prevalencie nadhmotnosti a obezity v populácii a eliminuje epidemický výskyt nadhmotnosti a obezity, zníženie počtu nových prípadov ochorení súvisiacich s nadhmotnosťou a obezitou, zníženie výskytu a vplyvu ostatných modifikovateľných rizikových faktorov týchto ochorení.

V roku 2023 sa realizovali zdravotno-výchovné prednášky na tému **Zdravá výživa**. Celkovo bolo uskutočnených 27 prednášok k tejto téme a edukovaných bolo 687 žiakov.

V tomto roku sa pokračovalo v medzinárodnom projekte „**Viem, čo zjem**“, ktorý je súčasťou celosvetového programu Nestlé Healthy Kids. Cieľom projektu je motivovať žiakov ZŠ vo veku 8-12 rokov k vyváženému životnému štýlu, správny stravovací návykom, k hygiene potravín a podporiť ich záujem o pohybové aktivity. Projekt je kombináciou zaujímavých prednášok o zdravom stravovaní, hygiene potravín a zábavných súťaží. Odborným partnerom a realizátorom školení je ÚVZ SR. Do projektu sa zapojili školy, ktoré mali o projekt záujem a z toho vyplývajúce aj príslušné regionálne úrady verejného zdravotníctva. V tomto roku sa v rámci nášho regiónu zapojila 1 ZŠ Bezručova Trenčín, 4., 5. a 6. ročníky v počte 163 žiakov.

9.2.1. VYZVI SRDCE K POHYBU: CELONÁRODNÁ MEDZINÁRODNE KOORDINOVANÁ KAMPAŇ NA ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY DOSPELEJ POPULÁCIE

V tomto roku sa realizovala kampaň **Vyzvi srdce k pohybu**, do ktorej sa v rámci nášho regiónu zapojilo 31 účastníkov.

9.3 PODPORA ZDRAVIA ZNEVÝHODNENÝCH KOMUNÍT

Problematike znevýhodnených skupín sa venuje v rámci zdravotno-výchovných prednášok na základných a špeciálnych školách.

9.4 STRATÉGIA ROZVOJA PORADENSKÝCH CENTIER OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA V SR

Zámerom PCOPZ je zvyšovanie povedomia a informovanosti o možnostiach prevencie neprenosných chorôb a zvyšovanie zdravotnej gramotnosti jednotlivcov, komúnit a obyvateľstva SR. Aktívnym vyhľadávaním a ovplyvňovaním rizikových faktorov zlepšiť zdravotný stav obyvateľov prostredníctvom poradenstva zameraného na pozitívnu zmenu spôsobu života s využitím vedecky overených poznatkov a metód z oblasti medicíny a verejného zdravotníctva.

V roku 2023 sa podporovalo a rozvíjalo verejné zdravie s cieľom dosiahnuť trvalé zlepšenie zdravia obyvateľstva. Celkový počet vyšetrených klientov zaradených do Testu zdravého srdca prostredníctvom poradne zdravia bol 617 klientov. Celkový počet klientov mimo Testu zdravého srdca bol 77. V poradni zdravia a na výjazdových akciách sa realizovali preventívne vyšetrenia: celkový počet vyšetrených cholesterolov bol 688, glukóz 303, HDL-cholesterolov 70, triglyceridov 69, antropometrické vyšetrenia boli realizované u 565 klientov. Krvný tlak bolo meraný u 678 klientov.

V rámci Poradne zdravia boli realizované i nasledovné výjazdové akcie, ktoré nie sú uvedené v predchádzajúcich bodoch Programov a projektov:

28.2.2023 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre seniorov Jednoty dôchodcov v Rudníku. Vyšetrených bolo 27 seniorov.

10.3.2023 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov firmy Branson Ultrasonic, a.s. v Novom Meste nad Váhom. Vyšetrených sa zúčastnilo 49 zamestnancov.

12.4.2023 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia vo firme Valicare s.r.o v Trenčianskej Turnej. Bolo vyšetrených 16 zamestnancov.

17.- 18.4.2023 sa realizovali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov Gymnázia E. Štúra v Trenčíne. Vyšetrených bolo 40 zamestnancov.

20.-21.4.2023 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov Lídl-logistické centrum, Nemšová. Vyšetrených bolo 82 zamestnancov.

26.4.2023 sa realizovali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov firmy Považský cukor, a.s. Vyšetrených bolo 41 zamestnancov.

11.5.2023 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov firmy Branson Ultrasonic, a.s. v Novom Meste nad Váhom. Vyšetrených bolo 34 zamestnancov.

31.5.2023 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov firmy LEONI Wiring Systems Slovakia, spol. s.r.o v Trenčíne. Celkovo bolo vyšetrených 67 zamestnancov.

8.6.2023 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov Trenčianskeho samosprávneho kraja. Vyšetrených bolo 55 zamestnancov.

10.6.2023 sa uskutočnil Deň zdravia v Trenčianskych Tepliciach. Vyšetrených bolo 77 klientov.

24.-25.8.2023 sa realizovali preventívne vyšetrenia na Strednej zdravotníckej škole Celestíny Šimurkovej v Trenčíne. Vyšetrených bolo 23 zamestnancov.

06.09.2023 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov Okresného úradu Myjava a Mestského úradu Myjava. Vyšetrených bolo 46 zamestnancov.

14.09.2023 sa realizovali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov spoločnosti Kúpele Trenčianske Teplice a.s.. Vyšetrených bolo 24 zamestnancov.

19.10.2023 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia vo firme HEITEC Slovensko, spol. s r.o.. Vyšetrených bolo 17 zamestnancov.

06.11.2023 sa realizovali preventívne vyšetrenia pre zamestnancov Strednej odbornej školy obchodu a služieb v Trenčíne. Vyšetrených bolo 18 zamestnancov.

08.12.2023 sa uskutočnili preventívne vyšetrenia pre zamestnancov Všeobecnej zdravotnej poisťovne v Trenčíne. Vyšetrených bolo 26 zamestnancov.

Preventívne vyšetrenia boli zamerané na vyšetrenia z krvi: celkový cholesterol, glykémia a meranie krvného tlaku. Na každej preventívnej akcii bolo zároveň poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu so zameraním na význam zdravej výživy a pohybovú aktivitu. Klienti, ktorí mali zvýšené hodnoty boli odoslaní k lekárovi.

9.5 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PROBLÉMY S ALKOHOLOM NA ROKY 2021 – 2030

Cieľom je zvýšiť zdravotné uvedomenie a zdravotnú gramotnosť o rozsahu a povahe zdravotných, sociálnych a ekonomických účinkov škodlivého užívania alkoholu, ako aj redukovať negatívne dopady pitia alkoholu na rôzne cieľové skupiny

Na tému **Fetálny alkoholový syndróm** sa realizovali 3 zdravotno-výchovné prednášky na 2 stredných školách. Edukovaných bolo 86 študentov.

Na tému **Alkohol** sa realizovalo 7 prednášok na 7 základných školách. Edukovaných bolo 149.

9.6 NÁRODNÝ PROGRAM PODPORY ZDRAVIA PRE ROKY 2021-2030

Zdravotno-výchovné pôsobenie na materských, základných a stredných školách:

Duševné zdravie

Táto téma je zameraná na psychologické rizikové faktory civilizačných ochorení, zvládanie záťažových situácií a prevenciu stresu. Bola prednesená 36 krát v 10 základných a 7 stredných školách. Celkovo bolo edukovaných 991 žiakov.

Ako si nájsť kamaráta, prevencia šikany

Na túto tému bolo realizovaných 31 prednášok na 16 základných školách a 1 strednej škole. Celkovo bolo edukovaných 895 žiakov.

Dospievanie, výchova k partnerstvu a rodičovstvu

V roku 2023 sme sa venovali taktiež problematike sexuálneho zdravia, prevencii sexuálne prenosných ochorení, výchove k partnerstvu a rodičovstvu. Na tému Dospievanie bolo realizovaných 16 prednášok na 7 základných školách a 1 strednej škole. Celkovo bolo edukovaných 463 žiakov.

AIDS

Na tému AIDS bolo realizovaných 6 prednášok na 3 základných a 1 strednej škole. Celkovo bolo edukovaných 198 žiakov.

Dopravná výchova a autoškola pre deti

Na tému Dopravná výchova bolo realizovaných 22 prednášok na 7 základných školách a v 7 materských školách. Edukovaných bolo 507 žiakov.

Stomatohygiena a prevencia zubného kazu

Na tému Stomatohygiena bolo realizovaných 53 prednášok v 19 základných školách a v 11 materských školách. Celkovo bolo edukovaných 1077 žiakov.

Ludské telo

Na tému Ludské telo boli realizovaných 24 prednášok na 7 základných školách a v 9 materských školách. Bolo edukovaných 517 detí.

Načo si dávať pozor v zime

Na tému Načo si dávať pozor v zime bolo uskutočnených 19 prednášok na 3 základných školách a v 11 materských školách. Celkovo bolo edukovaných 359 žiakov.

Mentálna bulímia a anorexia

Na tému Mentálna anorexia a mentálna bulímia bolo uskutočnených 8 prednášok na 4 základných školách a 1 strednej škole. Celkovo bolo edukovaných 237 žiakov.

Čisté ruky

Na tému Čisté ruky sa uskutočnila 1 prednáška v 1 materskej škole. Edukovaných bolo 12 detí.

Voda a jej význam

Na tému Voda a jej význam sa realizovalo 14 prednášok na 4 základných školách. Edukovaných bolo 325 žiakov.

Ochrana životného prostredia

Táto téma bola prednesená na 1 základnej škole pre 22 žiakov.

Zdravotno-výchovné pôsobenie pre dospelú populáciu:

25.1.2023 sa uskutočnila prednáška na tému **Zdravá výživa u detí** pre rodičov a pedagógov v materskej škole v Trenčíne. Edukovaných bolo 19 poslucháčov.

3.2.2023 sa realizovala v Domove sociálnych služieb, Bezručova v Trenčíne prednáška na tému **Zdravý životný štýl**. Edukovaných bolo 22 klientov.

6.2.2023 sa uskutočnila pre pedagogických pracovníkov na Základnej škole, Veľkomoravská v Trenčíne, prednáška na tému **Psychologické rizikové faktory civilizačných ochorení**. Edukovaných bolo 30 pedagógov.

13.2.2023 sa pre členov Jednoty dôchodcov v Rudníku realizovala prednáška na tému **Kardiovaskulárne ochorenia, rizikové faktory a ich prevencia**. Celkovo bolo edukovaných 25 seniorov.

11.3.2023 sa pre Úniu žien v Sobotišti uskutočnila prednáška na tému **Prevencia onkologických ochorení**. Edukovaných bolo 72 žien.

14.4.2023 sa pre členov Jednoty dôchodcov v Myjave realizovala prednáška na tému **Kardiovaskulárne ochorenia, rizikové faktory a ich prevencia**. Celkovo bolo edukovaných 62 seniorov.

20.4.2023 sa pre zamestnancov firmy TRW automative v Novom Meste nad Váhom uskutočnila prednáška na tému **Prevencia onkologických ochorení**. Edukovaných bolo 15 zamestnancov.

25.5.2023 sa pre klientov Domova sociálnych služieb Liptovská v Trenčíne, uskutočnila prednáška na tému **Zdravá výživa u seniorov**. Edukovaných bolo 64 seniorov.

9.6.2023 sa vo firme Sklárne Vetropack Group v Nemšovej uskutočnili prednášky na témy: **Alzheimerova choroba, Stres a zvládanie záťažových situácií**. Edukovaných bolo 52 zamestnancov.

3.7.2023 sa pre klientov Domova sociálnych služieb v Adamovských Kochanovciach realizovala prednáška na tému **Zdravá výživa**. Edukovaných bolo 20 klientov.

31.10.2023 sa pre členov Jednoty dôchodcov v Myjave realizovala prednáška na tému **Psychologické rizikové faktory civilizačných ochorení..** Celkovo bolo edukovaných 32 seniorov.

9.7 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN PRE PODPORU POHYBOVEJ AKTIVITY NA ROKY 2022 – 2030

Význam pohybovej aktivity bol zdôraznený aj v rámci všetkých preventívnych vyšetrení, ktoré boli zamerané na sledovanie rizikových faktorov kardiovaskulárnych ochorení.

K tejto téme boli realizovaných na základných školách 17 prednášok pre 380 detí.

9.8 NÁRODNÝ AKČNÝ PLÁN NA KONTROLU TABAKU A SÚVISIACICH VÝROBKOV NA ROKY 2023 – 2030

Na tému Fajčenie bolo realizovaných 32 prednášok na 18 základných školách a 6 stredných školách. Celkovo bolo edukovaných 866 študentov.

9.9 NÁRODNÁ PROTIDROGOVÁ STRATÉGIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA OBDOBIE ROKOV 2021-2025 S VÝHLADOM DO ROKU 2030

K problematike návykových látok bolo realizovaných 11 prednášok pre 407 žiakov na 6 základných školách a 3 stredných školách.